

הַזְמָנִים, וְלָכֵם הוּמָה בְּהִגִּיעַ תּוֹר קִדְשֵׁת הַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים כִּי עַת לַעֲשׂוֹת לַה', וְנִפְשָׁם שׁוֹקֶקָה לְרוּץ אֶרֶץ וְנָתִיב יִשְׂרָאֵל. וְאַחֲרֵי שֶׁאֵין לָהֶם שְׁעַת הַפֶּשֶׁר לַחֲפֹשׁ וּלְחַקֵּר דְּרָכִים, אַף כִּי הֵמָּה בְּסִפְרִים עֲרוּכִים, וְרַבִּים אוֹמְרִים מִי יִרְאֲנוּ דֶּרֶךְ קֶצֶרָה, יִנְחֲנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק, לְמַעַן דַּעַת לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל, דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּלְגֹּל, לֹא נָטָה יָמִין וְשִׁמְאַל לִי. וּבִגְלָל הַדָּבָר הַזֶּה אֲחֻזְתִּי בְּיַד יְמִינִי בְּמִשְׁעָנָה קִנְיָה וְקִצָּה הַמָּטָה אֲשֶׁר בְּיָדִי, לְהַנְחוּתָם הַדֶּרֶךְ הַסְּלוּלָה, לִישׁוֹר בְּעֶרְכָּה מִסְלָה, וְהַלּוּכֶם בְּקֶדֶשׁ, מִיּוֹם תִּקַּע בְּרֹאשׁ חֲדָשִׁי עַד מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם בְּאַחַת יִתְקַעוּ עַת נַעֲלֵת שְׁעָרִים. וְסִדְרֹתֵי הַדְּבָרִים עַל סֵדֶר הַשְּׁלָחַן עֲרוּךְ. וְלֹא אֶהְיֶה סוֹפֵר מֵאַרְיֶךְ, וְלֹא אֶהְיֶה הוֹגֵה דַעוֹת בְּדִין, כִּי אִם עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרִי, בְּלִשׁוֹן צַח וְקֶצֶר, וְעַל שְׂרָשֵׁי הַדִּין אֲתַחֲקֶה, וּבִזְכוּת הַרְבִּים אֲשַׁעֲנָה וְאֲתַחֲזֶקָה. וּשְׂאֵלְתִי וּבִקְשָׁתִי אֶבְטַח כִּי לֹא תִשׁוּב רִיקָם, לְהָרִים מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי, וַיְהִי ה' לְמִשְׁעָן לִי, לְהִיטֹת זֹכָה וּמִזְכָּה אֲחִיו עַמִּי, וְלֵב רַבִּים לְהַטוֹת לְמִטָּה אָפְרִים:

ב יֵשׁ אֲנִשִּׁי מַעֲשֵׂה נוֹהֲגִים (ג) לְהַתְעַנּוֹת אַרְבָּעִים יוֹם, נֶגֶד אַרְבָּעִים יוֹם שְׁעָלָה מִשָּׁה רַבָּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וּלְפִי שֶׁשִּׁבְּפָתוֹת וְרֹאשׁ חֲדָשׁ וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין מִתְעַנִּים,

סי'
תקסח
סי'

אָרְף הַמִּגֵּן

(ג) לְהַתְעַנּוֹת. וְסוֹד עֵיקַר הַתְעַנּוּת הוּא מִזְכָּה מוֹכֵן לְכַפֵּר עַל חֲטָאִיו, כִּי בְּמַעֲוֵט אֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה מִתְמַעַט מִמֶּנּוּ חִלּוֹב וְדִמּוּ, וּמִקָּרִיב אוֹתוֹ בְּמִעוּטוֹ בְּתַפְלּוֹתוֹ לִפְנֵי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וְהִיה לִפְנוֹת עֵרֵב כְּאִשׁוֹר גָּבֵר עָלָיו חוֹלֶשֶׁת הָאִיבָרִים אֲשֶׁר שִׁלְחַת יִסּוּדוֹתוֹ תוֹקֵד בּוֹ לֹא תִכְבָּה לֵאכּוֹל וּלְהַמְעִיט חִלּוֹב וְדִמּוּ [וְכוּ'], כִּשֶׁם שֶׁעֲשָׂן הָאֵשׁ עוֹלָה מִתּוֹךְ הַקִּיבּוֹן, כֵּן רוּחַ הָאֵדָם יוֹצֵא לַחוּץ וְעוֹלָה, וְהוּא רִיחַ נִיחּוֹחַ לַה'. כִּי זֶה בְּיוֹם הַתְעַנּוּת, וְהָאֵדָם צָרִיךְ לְכוּיֵן רוּחוֹ וּנְשַׁמְתּוֹ לְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּלְכוּיֵן עַצְמוֹ לִפְנֵי אֱלֹהֵיו מִזְכָּה מוֹכֵן כְּפֶרֶה מוֹכֵן לִפְנֵיו, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ סְלִיחָה כְּבִנְיַת מִזְבֵּחַ גּוֹפֵר לִפְנֵיו בְּכָל עֲנִיּוֹ, וְנִסְלַח לוֹ מִחֲטָאוֹת אֲשֶׁר חָטָא. הִרִי לֵךְ מִזְכָּה שְׁלֵם לִפְנֵי ה', הַחֹלֶב, וְהָדָם, הָאֵשׁ וְהַעֲשָׂן וְהִרִיחַ הַכֹּל תָּמִיד לִפְנֵי ה', וּבְמִזְבֵּחַ הַזֶּה יִקְרִיב כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת שְׁבַעֻלָם, כִּי בְּהִכְנִיָּה הַמִּזְבֵּחַ הוּא יִקְרִיב קֶרְבָּנוֹ כִּי אִם עַל הַתּוֹרָה יִקְרִיבוּ וְהַתּוֹרָה עָלֵיו אֵת כָּל חֲטָאֵיו וְאֵת כָּל אֲשֶׁמֶיּוֹ לִפְנֵי ה' עַל הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה. תּוֹלַעַת יַעֲקֹב (סוֹד הַתְעַנּוּת), עֵמֶק הַבְּרֵכָה (סִי) (וַעֲיִין לְקַמֵּן סִימֵן תִּרְד" ס"ק י') [וַי"ד] מֶה שִׁכְתוֹב בְּשֵׁם בַּעַל עֲקִידָה עֲנִין הַקֶּרֶבֶת קֶרֶבֶן לְשׁוֹגֵג, וַעֲיִין שֵׁם. וְכַתֵּב רַבִּינוּ תָם בְּסִפְרֵי הַיִּשָּׁר שְׁבוּסֵי הַתְעַנּוּת צָרִיךְ לִיּוֹהֵר מִן הַכֶּסֶם מִפְּנֵי שִׁמְרָה גּוֹבֵרַת אוֹ. וְכֵן כָּתֹב בְּסִפְרֵי חֲסִידִים (סִי) תִּרְד" וְהוֹבָא בְּרֹאשִׁית חֲכָמָה בְּשַׁעַר הַתְּשׁוּבָה (סוֹף פ"ד), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְכִשְׁאֵדָם

בִּיאורִים

מִתְחִלִּים לְתַקּוֹעַ כָּל יוֹם ע"פ הַמִּנְהַג. **בא.** ע"פ בְּרֵאשִׁית ח' ו' וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם. **בב.** ע"פ בְּמִדְבָר י' ד' וְאֵם בְּאַחַת יִתְקַעוּ. **בג.** יוֹם כִּיפּוּר בְּסוֹף תְּפִילַת נְעִילָה שֶׁבּוֹ תְּקוּעִים וְתִקְוָה אַחַת. **כד.** מְלִיצָה מִלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה ר"ה פ"ג מ"ג: שׁוֹפֵר מֵאִירֵךְ מִתְחַלֵּץ מִקְצָרוֹת. **ה.** מִלְשׁוֹן הַפִּסּוֹת 'לֹאֵל עוֹרֵךְ דִּין: לְהוֹגֵה דַעוֹת בְּדִין וּמוֹחֲלוֹ שְׁלֹא יֵאֲרִיךְ מִבּוֹמֵם בְּהִלְכָּת. **ו.** ע"פ תְּהִלִּים קמז טו: עַד מְהֵרָה יִרְוֶן דְּבָרוֹ. **ז.** ע"פ אֲסֵתֶר ה' וְתִשְׁתֵּן אֲסֵתֶר וְתִאֲמַר שְׁאִלְתִּי וּבִקְשָׁתִי. תְּהִלִּים מז' ז' כִּי לֹא בִקְשָׁתִי אֲבַטֵּחַ. **ח.** מִלְשׁוֹן בְּרִכְתּוֹ מִדְּרָגָה: אַחֲרָי לִישׁוֹב רִיקָם. **ט.** ע"פ יִשְׁעֵי נֹזִי: הִרְמוֹת מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי. **י.** ע"פ תְּהִלִּים יח יט: וַיְהִי ה' לְמִשְׁעָן לִי. **יא.** מִלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה פְּסָחִים פ"ח מ"ג: זָכָה בְּחֻלּוֹ וּמִזְכָּה אֵת אֲחִיו עַמִּי. **יב.** ע"פ שְׁמוֹת כג ב' אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטוֹת. **יג.** ע"פ בְּמִדְבָר א' ל' פְּקוּדֵיהֶם לְמִטָּה אָפְרִים.

כ. ע"פ אֲסֵתֶר ט' ט: וְהַיּוֹמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים. **י.** ע"פ תְּהִלִּים קיט קכ: עַת לַעֲשׂוֹת לַה' הַפְּרוֹ תוֹרָתִי. **יא.** ע"פ תְּהִלִּים קז ט: כִּי הַשְּׁבִיעִי נִפְשׁ שׁוֹקֶקָה. **יב.** ע"פ תְּהִלִּים יט ו' יִשִּׁישׁ כִּגְבוֹר לְרוּץ אֶרֶץ. **יג.** ע"פ מִשְׁנֵה יִבְמוֹת פ"ח מ"ד: מִפְּנֵי שִׁדְחָתָהּ לוֹ שְׁעַת הַמוֹשֵׁר. **יד.** לַעֲיִין בְּפִסְקִים וּלְבִרֵּר הַחֹלֶב. **טו.** ע"פ תְּהִלִּים ד' ז' רַבִּים אוֹמְרִים מִי יִרְאֲנוּ טוֹב. **טז.** ע"פ תְּהִלִּים כג ג' **יז.** ע"פ וִיקָרָא י' וְלַהֲבִדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל. **יח.** ע"פ בְּמִדְבָר כ' י'. **יט.** ע"פ דְּבָרִים טו ו' כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה. **כ.** ע"פ תְּהִלִּים עג כג: וְאֵי תָמִיד עִמָּךְ אַחֲזֹת בְּיָדִי יְמִינִי. **כא.** ע"פ וִיקָרָא כט ז' יִשְׁעֵי הַיּוֹמֹת מִשְׁעַנֵּת קִנְיָה לְבִית יִשְׂרָאֵל. **כב.** ע"פ שְׁמוּאֵל א' יד מג: טַעֲמוֹ טַעֲמִיתִי בְּקִצָּה הַמָּטָה אֲשֶׁר בְּיָדִי. **כג.** ע"פ שְׁמוֹת יג כא: בְּעַמּוּד עֵנַן לִנְחוּתָם הַדֶּרֶךְ. **כד.** ע"פ יִשְׁעֵיהֶם מ' ג' יִשְׁוֹר בְּעֶרְכָּה מִסְלָה לֵאלֹהֵינוּ. **כה.** מִר"ח בּו